

23.9.2021

Valtioneuvoston kanslia

Etätyöstä lisääntyvään etä- ja läsnätyön yhdistämiseen

Perusteet:

Koronaepidemian hillitseminen on perustunut maassamme hybridistrategian mukaisiin toimenpiteisiin. Valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen hybridistrategian toimintasuunnitelman päivittämisestä 9.9.2021. Toimintasuunnitelman tavoitteena on avata yhteiskuntaa, edistää sen avoinna pitämistä ja tukea monialaisesti epidemian jälkihoitoa, talouden kasvuedellytyksiä ja jälleenrakennusta.

Uudistetun hybridistrategian mukaisesti valtakunnallisista rajoituksista ja kattavista suosituksista luovutaan, kun rokotusten kohdeväestön vähintään 80 % rokotuskattavuus saavutetaan tai kaikilla halukkailla kohdeväestöön kuuluvilla on ollut mahdollisuus saada kaksi rokotetta. Rajoitustoimien alueellinen asteittainen purkaminen aloitetaan jo aiemmin alueellisen tautitilanteen sen salliessa

Valtioneuvosto linjasi 23. lokakuuta 2020 valtakunnallisesta etätyösuosituksesta. Epidemian hillitsemisen yhtenä keinona on ollut etätyöskentely niissä työtehtävissä, joissa se on ollut mahdollista toteuttaa. Etätyösuosituksella on voitu vähentää kohtaamisia sekä työpaikoilla että työmatkaliikenteessä. Suositus on ollut voimassa toistaiseksi ja siinä on otettu huomioon epidemiologinen tilannearvio ja kehitys. Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö ovat säännöllisesti arvioineet etätyösuosituksen perusteita 23.12.2020, 18.6.2021 ja 24.8.2021 ja päätyneet suosittamaan etätyösuosituksen jatkamista, koska epidemiatilanne ei ole mahdollistanut laajaa paluuta työpaikoille.

Valtioneuvoston periaatepäätösten puoltamana sosiaali- ja terveysministeriö on antanut hybridistrategian toimintasuunnitelman 7.9.2020 (STM 2020:26) sekä sen päivitykset 5.1.2021 (STM 2021:1), 1.6.2021 ja 23.6.21. Osana hybridistrategian toimintasuunnitelman päivittämistä etätyösuosituksen perusteita ja voimassaoloa arvioitiin kesäkuussa 2021, jolloin päädyttiin jatkamaan etätyösuositusta kiihtymis- ja leviämisvaiheen alueilla elokuun loppuun saakka. Elokuun aikana etätyösuosituksen voimassaolon perusteita tarkasteltiin uudestaan ja tuolloin todettiin perusteita suosituksen jatkamiselle edelleen olevan siten, että seuraava arvio perusteista tulisi tehdä jo syyskuun loppuun mennessä. Lisäksi suositeltiin aloitettavaksi välitön etätyöstä etä- ja läsnätyön yhdistämisen kolmikantainen keskustelu työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Arviointi:

Sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö ovat tarkastelleet valtakunnallisen etätyösuosituksen voimassaolon perusteita epidemiologisen tilanteen kehittymisen ja etätyösuosituksen toimivuuden ja vaikutusten kannalta. Lisäksi on pyydetty Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä Työterveyslaitoksen arvioinnit sekä epidemiologisesta kehityksestä että etätyön vaikutuksista osana koronan torjuntatoimenpiteitä (liitteet 1 ja 2).

Uusien koronatapausten määrä on hiljalleen vähentynyt maassamme neljän viime viikon aikana. Uusia tapauksia todettiin yhteensä noin 2800 viikolla 37 (13. –19.9.), mikä on noin 2400 tartuntaa vähemmän verrattaessa elokuun huippulukemiin viikolla 32 (9. –15.8.), jolloin tapauksia todettiin lähes 5200. Koko maan ilmaantuvuus on laskenut tasolle 107 /100 000 väestö/14 vrk (22.9.21 tilanne). Ilmaantuvuuksissa on suuria alueellisia eroja. Maan suurin ilmaantuvuus on Vaasan sairaanhoitopiirissä, jossa ilmaantuvuus on 154/100 000 väestö/14 vrk; lisäksi HUS:n ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella vastaava luku on yli 140. Osassa maata tilanne on hyvinkin rauhallinen.

Koronarokotuskattavuus paranee hyvää vauhtia kaikilla alueilla maassamme. 22.9.2021 mennessä rokotusten kohdeväestöstä (12-vuotiaat ja sitä vanhemmat) 67,2 % on saanut toisen rokotusannoksen. Suomeen on saapunut yli 8 miljoonaa rokoteannosta (kertynyt kokonaismäärä koko ajalta). Tämä määrä riittää koko rokotettavan kohdeväestön rokottamiseen kahdella rokoteannoksella. On arvioitu, että loka-marraskuun vaihteeseen mennessä kaikilla yli 12-vuotiailla on ollut mahdollisuus saada kaksi rokoteannosta, huomioiden 12-15 -vuotiaiden vasta elokuussa alkaneet rokotukset. Työikäisten (16-74 –vuotiaiden) osalta rokotuskattavuus on tällä hetkellä 69%. Tavoiteltu 80% rokotuskattavuus on saavutettu vasta yli 50-vuotiaiden työikäisten keskuudessa.

Epidemia leviää tällä hetkellä erityisesti rokottamattomien nuorten ja aikuisten keskuudessa. Suuret tartuntamäärät eivät ole enää johtaneet sairaalahoidon tarpeen kasvuun samalla tavalla kuin syksyn 2020 tai kevään 2021 epidemiahuippujen myötä, kun valtaosa väestöstä oli vielä rokottamatta. Suuri tapausmäärä ja koronan vuoksi kasvanut hoitovelka kuormittavat kuitenkin huomattavasti perusterveydenhuoltoa, mikä heijastuu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyteen.

Johtopäätökset ja esitys

Etätyösuositus on toiminut yhtenä keskeisenä keinona työikäisten Covid-tartuntojen vähentäjänä yhdessä työpaikoilla riskinarvioinnin pohjalta toteutettujen toimenpiteiden kanssa. Työikäisen väestönosan rokotuskattavuus paranee hyvää vauhtia, mutta tällä hetkellä se ei vielä ole kahden rokotteen osalta uudistetun hybridistrategian mukaisella vähintään 80 prosentin tavoitetasolla. Läsnätyössä toteutuvien suojautumistoimenpiteiden huomioiminen on edelleen tarpeen, kun työpaikoilla siirrytään vähitellen työpaikan riskinarvioinnin perusteella etätyöstä lisääntyvään läsnätyöhön sekä etä- ja läsnätyön yhdistämiseen. Edellä olevan perusteella sosiaali- ja terveysministeriö sekä valtiovarainministeriö esittävät, että yleisestä etätyösuosituksesta ei vielä luovuttaisi 30.9.2021, vaan etätyösuositus jatkuisi 15.10.2021 saakka, johon mennessä rokotuskattavuus arvioidaan olevan jo lähellä valtioneuvoston asettamaa tavoitetta.

Edellä esitetty mahdollistaa joustavan siirtymisen vähitellen lisääntyvään läsnätyöhön sekä etä- ja läsnätyön yhdistämiseen yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa, kun vastuu terveysturvallisesta työnteosta siirtyy entistä vahvemmin työpaikoille. Lokakuun aikana alueellisen tilanteen salliessa ja ajantasaisiin työpaikkojen työturvallisuuslain mukaisiin riskienarviointeihin perustuen työpaikat voivat purkaa laajaa valtakunnalliseen suositukseen perustuvaa etätyötä. Lisäksi on hyvä edelleen säilyttää riskinarviointiin perustuen tarpeellisessa laajuudessa työpaikan omat suojautumistoimenpiteet ja varmistautua siitä, että tarvittaessa voidaan ottaa käyttöön myös laajemmat suojautumiskäytännöt, mukaan lukien varautuminen jatkamaan etätyötä tilanteen niin edellyttäessä.

Läsnätyön lisääntyessä on otettava huomioon myös henkisen hyvinvoinnin näkökulmat ja hyödynnettävä korona aikana tunnistetut hyvät käytännöt. Työterveyslaitoksen ohjeet työpaikoille, työntekijöille ja työterveyshuolloille sekä Työterveyslaitoksen johdolla meneillään oleva kansallinen kolmikantainen valmistelutyö kohti läsnä- ja etätyön yhdistämistä auttavat työpaikkoja askeleissa kohti uutta normaalia.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Liitteet	Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle etätyösuosituksen jatkosta syksyllä 2021 Työterveyslaitoksen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle etätyösuosituksen jatkosta syksyllä 2021
Jakelu	Ministeriöt ja virastot
Tiedoksi	Viestintä STM, VM, VNK

13.9.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle etätyösuosituksen jatkosta syksyllä 2021

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta lausuntoa kansallisen etätyösuosituksen voimassapitämisen arviointia varten. Kansallinen etätyösuositus on toistaiseksi voimassa 30.9.2021 saakka.

Covid-19-pandemia, epidemiologinen tilannekuva

Uusien koronatapausten määrä vähenee Suomessa edelleen. Tapausmäärät ovat hiljaksen vähentyneet jo neljättä viikkoa. Viimeisellä 7 vrk liukuvalla ajanjaksolla (3. –9.9.) uusia tapauksia todettiin yhteensä 3 171, mikä on noin 2000 tapausta vähemmän verrattaessa elokuun huippulukemiin viikolla 32 (9. –15.8.), jolloin tapauksia todettiin 5 187. Koko maan ilmaantuvuus on laskenut tasolle 134 /100 000 väestö/14 vrk. Ilmaantuvuuksissa on suuria alueellisia eroja. Maan suurin ilmaantuvuus on HUS-alueella, jossa ilmaantuvuus on 218/100 000 väestö/14 vrk, kun taas osassa maata tilanne on hyvinkin rauhallinen. Epidemiatilanne on siis merkittävästi parantunut, vaikka tartuntoja todetaan Suomessa edelleen paljon.

Koronarokotukset edistyvät kaikilla alueilla hyvin. Rokotusten kohdeväestöstä (12-vuotiaat ja sitä vanhemmat) 63,9 % on saanut toisen rokoteannoksen. Suomeen on saapunut yli 8 miljoonaa rokoteannosta (kertynyt kokonaismäärä koko ajalta). Tämä määrä riittää koko rokotettavan kohdeväestön rokottamiseen kahdella rokoteannoksella. On arvioitu, että loka-marraskuun vaihteeseen mennessä kaikilla yli 12-vuotiailla on ollut mahdollisuus saada kaksi rokoteannosta, huomioiden 12–15-vuotiaiden vasta elokuussa alkaneet rokotukset.

Tähän mennessä annetut rokotukset suojaavat jo erittäin hyvin ikääntyneitä sekä niitä vakavalle taudille alttiita, joiden sairastumisen riski on korkein. Merkkeinä tästä voidaan pitää uusien kuolemantapausten merkittävää vähentymistä sekä ilmaantuvuuden matalaa tasoa vanhimmissa ikäryhmissä. Rokotteiden tuottama suoja on nähtävissä etenkin kaksi kertaa rokotettujen matalina ilmaantuvuuksina. Jo yksi rokotuskerta on vähintään puolittanut ilmaantuvuuden kussakin ikäryhmässä (Kuvaaja 2.)

Covid-19-potilaita oli sairaalahoidossa 10.9.2021 yhteensä 94, joista perusterveydenhuollon osastoilla 22, erikoissairaanhoidon osastoilla 50, ja teho-osastoilla 22 potilasta. Erikoissairaanhoidon kuormitus on pysynyt viimeisten viikkojen aikana ennallaan. Kuormitus on noin kolmasosa kevään 2020 huippujaksoihin verrattuna.

Epidemia leviää tällä hetkellä erityisesti rokottamattomien nuorten ja aikuisten keskuudessa. Suuret tartuntamäärät eivät ole enää johtaneet sairaalahoidon tarpeen kasvuun samalla tavalla kuin syksyn 2020 tai kevään 2021 epidemiahuippujen myötä, kun valtaosa väestöstä oli vielä rokottamatta. Suuri tapausmäärä kuormittaa kuitenkin huomattavasti perusterveydenhuoltoa ja heijastuu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön riittävyteen.

13.9.2021

Tällä hetkellä kiertävistä SARS-CoV-2 varianteista Suomessa esiintyy pääosin deltavarianttia, eikä ole todennäköistä että tilanne nopeasti muuttuisi. THL seuraa varianttien esiintymistä osana omaa tilanneseurainta.

Epidemiatilanne on tällä hetkellä koko maassa hiljalleen kohentuva ennen kaikkea rokotuskattavuuden etenemisen vuoksi, mikä puolestaan johtaa vakavien covid-19-tautimuotojen ja -kuolemien vähenemiseen. Tartuntoja todetaan kuitenkin tällä hetkellä edelleen paljon.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos katsoo, että nykyisessä epidemiatilanteessa etätyösuositusten jatkaminen mahdollistaa sen, että aikuisväestön kontakteja saadaan vähennettyä ja näin hillittyä tartuntojen määrän kasvua, kunnes rokotuskattavuus saadaan syys-lokakuun aikana nostettua riittävän korkealle tasolle. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos arvioikin, että nykyisessä tilanteessa etätyösuositusten jatkaminen kuukaudella eteenpäin, 31.10.2021 asti, on perusteltua koko maassa. Rokotuskattavuuden nousu on kuitenkin jo vaikuttanut epidemian kulkuun merkittävästi sitä hidastaen ja vaikeita tautitapauksia estäen. Tästä syystä suosituksesta luopumista voidaan alueilla harkita jo ennen 31.10.2021 matalan riskitason tilanteissa alueellinen epidemiatilanne huomioiden.

Helsinki, 13.9.2021

Pääjohtaja

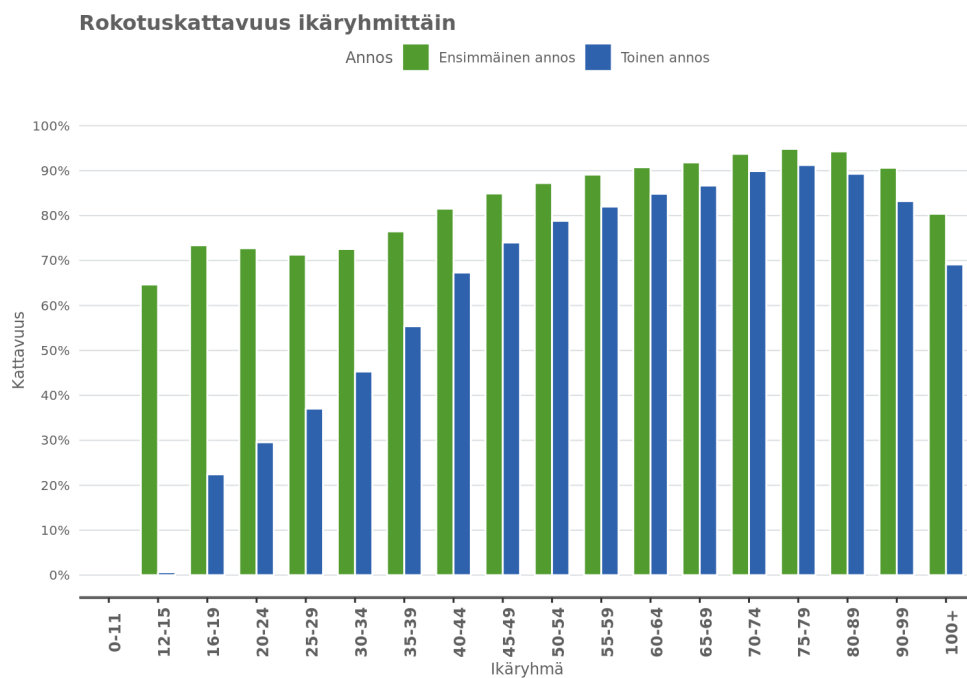
Markku Tervahauta

Yksikönpäällikkö

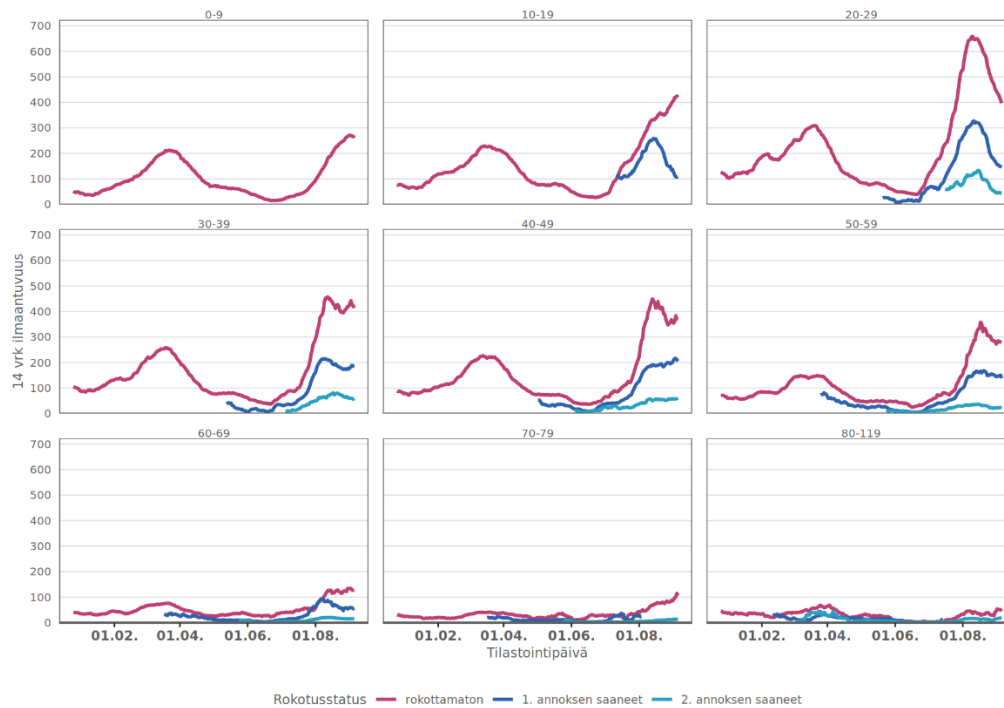
Otto Helve

13.9.2021

LIITE 1.

Kuvaaja 1. Rokotuskattavuus ikäryhmittäin.

13.9.2021

**COVID-19 -tapausten ilmaantuvuus 14 päivän liukuvalla ajanjaksolla
ikäryhmittäin ja rokotusstatuksen mukaan**

Kuvaaja 2. Rokotuskattavuus ikäryhmittäin.

13.9.2021

Taulukko 1. Todettujen COVID-19 tapausten lukumäärä, ilmaantuvuus, testimäärä ja positiivisten tapausten osuus (14 vrk ja 7 vrk liukuvat raportointiajanjaksot, päivitetty 12.9.2021)

Ajanjakso (14 vrk)	Covid-19 -tapaukset	Ilmaantuvuus / 100 000 väestö	Testimäärä	Testimäärä / 100 000 väestö	Positiivisten tapausten osuus (%)
27.08.-09.09.	7445	134.3	305652	5513	2.44
13.08.-26.08.	8584	154.8	326909	5897	2.63
30.07.-12.08.	10254	185.0	278868	5030	3.68
Ajanjakso (7 vrk)	Covid-19 -tapaukset	Ilmaantuvuus / 100 000 väestö	Testimäärä	Testimäärä / 100 000 väestö	Positiivisten tapausten osuus (%)
03.09.-09.09.	3171	57.2	133756	2413	2.37
27.08.-02.09.	4274	77.1	171896	3101	2.49
20.08.-26.08.	4094	73.8	177266	3198	2.31
13.08.-19.08.	4490	81.0	149643	2699	3.00
06.08.-12.08.	5285	95.3	147397	2659	3.59
30.07.-05.08.	4969	89.6	131471	2371	3.78

TYÖTERVEYSLAITOKSEN LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE ETÄTYÖSUOSITUKSEN JATKOSTA SYKSYLLÄ 2021

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Työterveyslaitokselta lausuntoa kansallisen etätyösuosituksen voimassapitämisen arviointia varten. Kansallinen etätyösuositus on toistaiseksi voimassa 30.9.2021 saakka.

Työterveyslaitos käynnisti osana elokuussa tehtyä etätyösuosituksen jatkopäätöstä kolmikantaisen työn pohtimaan turvallista paluuta työpaikoille. Työ on edennyt hyvin. Sen perusteella Työterveyslaitos suosittelee, että jatkossa työpaikoilla COVID-19 huomioidaan osana normaalia riskien arviointia ja valtakunnallisesta etätyösuosituksesta luovutaan osana yhteiskunnan avaamista. Tätä tukee erityisesti se, että työikäisen väestön rokotukset ovat edenneet ripeästi ja kaikilla halukkailla työikäisillä on jo käytännössä ollut mahdollisuus ottaa rokotukset.

Kun katsoo työyhteisöjen roolia pandemian aikana, voi todeta työyhteisöjen tehneen oivallista työtä. Työpaikoilla on otettu työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti ripeästi käyttöön erilaisia koronalta suojaavia toimenpiteitä ja niitä on tarvittaessa tarkennettu. Tämän johdosta työyhteisöjen painoarvo tartuntojen lähteenä on säilynyt matalana. Samalla korona-aika on kuitenkin polarisoinut työyhteisöjä sekä tuonut esille pitkittyneeseen etätyöhön liittyviä etuja ja haittoja, joiden ratkaisemiseen huomio tulee seuraavaksi kohdentaa eikä lakaista niitä maton alle. Osana jatkuvaa riskinarviointiprosessia työyhteisöille kannattaa edelleen korostaa maltin säilyttämistä suojaustoimenpiteiden purkamisessa sekä proaktiivista otetta hybridityön kehittämisessä.

Antti Koivula
pääjohtaja